

заходів за участю батьків (з використанням їхнього професійного досвіду медичного працівника, спортсмена); ознайомлення батьків з результатами навчання дітей (відкриті заняття, різні загальні заходи, інформація в куточках для батьків та ін.) тощо [4, с. 86].

Форми, зміст, способи безпосередньо пов'язані з тими віковими особливостями, які визначають своєрідність кожного етапу розвитку дитини і стають основою формування у неї певних внутрішніх установок, у тому числі і на здоровий спосіб життя [3, с. 62].

У системі роботи з формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників можна виділити три етапи (рис. 1).

Досвід роботи в закладах дошкільної освіти засвідчує, що ефективність формування здоров'язбережувальної компетентності залежить від позитивної мотивації дітей на здоровий спосіб життя, здоров'язбережувальної спрямованості освітнього процесу, форм та методів його організації.

Отже, щоб сформувати здоров'язбережувальну компетентність у дітей, потрібно вмотивувати їх на здоровий спосіб життя, сформувати знання про здоров'я, здоров'язміцнення та здоров'язбереження, формувати уміння й навички зі здоров'язбереження та розвивати здатність до аналізу своєї здоров'язбережувальної поведінки та діяльності. Єдність та взаємодія батьків і вихователів є необхідною умовою успішної життєдіяльності дитини, яка існує в умовах різноманітних екологічних проблем, модернізації суспільства, поширення явищ нездорового способу життя тощо.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Наказ Міністерства освіти і науки України № 33 від 12 січня 2021 р. // Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti-derzhavnogo-standartu-doshkilnoyi-osviti-nova-redakciya>.
2. Дрозд Б. Здоров'язбережувальна компетентність у системі компетентностей старшого дошкільника. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (29 квітня 2021 року) «Дошкільна освіта: теорія, методика, інновації» (29 квітня 2021 року), Луцьк, 2021. 206 с. С.24-28.
3. Логвиненко О.Б. Здоровий спосіб життя як наукове інтегроване поняття. *Молодь і ринок*. 2014. № 5. С. 62–65.
4. Пехарева С. В. Формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку. *Педагогіка. Психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорт*. № 1. 2019. С. 84-87.

Нечерда В. Б.,

к.п.н., старший науковий співробітник

Інституту проблем виховання НАПН України

МЕТОД «РІВНИЙ - РІВНОМУ» У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНО УСПІШНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТАРШОКЛАСНИКА СУЧАСНИМИ ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

В час соціокультурних змін, які відбуваються у сьогоденні України, коли національна освіта прямує до європейського освітнього простору, особливої уваги вимагає питання формування соціально успішної особистості старшокласника, що у найближчому майбутньому має стати активним учасником демократичного розвитку держави. Наразі існують вагомні вітчизняні наукові

дослідження, присвячені проблемам успішної соціалізації особистості учня, формування його соціальної успішності, розвитку необхідних для життєвого й соціального успіху якостей і навичок. Однак, аналіз філософської, психолого-педагогічної і соціологічної літератури (Ю. Бабанський, І. Бех, І. Бондарєва, О. Кононко, Л. Лабунська, В. Михайліченко, О. Романовський, Г. Тульчинський, О. Ярема) засвідчив, що такий важливий аспект, як формування соціально успішної особистості старшокласника у партнерській взаємодії закладу загальної середньої освіти і «третього сектору», зокрема, впровадження різних методів роботи у виховну практику із старшокласниками громадськими організаціями, залишається ще недостатньо дослідженим.

Сучасна молодь здебільшого орієнтована на цінності західної культури, під впливом якої і формуються її уявлення про соціальну успішність. Проте, прагнення до зовнішніх аспектів успіху, таких як високий статус у суспільстві і матеріальне благополуччя, мають обов'язково доповнюватися розвитком важливих компонентів соціалізації – моральною відповідальністю, етичним ставленням до оточуючих, соціальною компетентністю, готовністю до гармонійної взаємодії із представниками різних вікових і соціальних груп. Саме тому «Нова українська школа» покликана виховати у випускника цілісну, усебічно розвинену, здатну до критичного мислення особистість, патріота з активною позицією, інноватора, здатного змінити навколишній світ [2, с. 8].

Відтак формування соціально успішної особистості старшокласника є одним із пріоритетних завдань сучасного закладу загальної середньої освіти. Вирішення його потребує спільних зусиль самого навчального закладу та всіх ресурсів, що існують у громаді, зокрема, громадських організацій, які мають виступати ініціаторами впливу на підростаюче покоління та сприяти формуванню необхідних соціально-ціннісних якостей особистості і її соціальному розвитку. Особливо ефективною у цьому плані є діяльність тих громадських організацій, що залучають до передавання знань і навичок старшокласникам їх однолітків, упроваджуючи у свою виховну діяльність метод «рівний – рівному» або «peer-to-peer education».

Цей метод є основним у просвітницькій, тренерській, волонтерській роботі громадської організації «Міжнародна Школа Рівних Можливостей». Суть його полягає у передаванні значущої інформації у вигляді семінарів, тренінгів, бесід, інтерактивних акцій, перформансів тощо за допомогою спілкування «на рівних» підготовлених волонтерів із своїми однолітками [3, с. 63]. Це передбачає вплив членів певної групи на інших членів тієї ж групи з метою зміни системи цінностей і поведінки останніх. Транслявання необхідних «меседжів» одними і переживання й засвоєння інформації іншими в цьому випадку відбувається легше й простіше тому, що старшокласники знають особливості своєї субкультури та проблеми і прагнення молоді.

В рамках роботи із старшокласниками за методом «рівний – рівному» активісти цієї організації проводять Літні та Зимові школи, недільні школи, що готують із учнів старшого шкільного віку кваліфікованих тренерів і тренерок, здатних до самостійної роботи серед однолітків. З метою залучення до своїх кампаній якомога ширших верств населення, підготовлено і реалізовано проекти з проведення Всеукраїнських волонтерських шкіл, під час яких навчаються активісти й активістки, мобільні загони яких потім працюють у багатьох регіонах нашої країни.

Окрім того, вже упродовж декількох десятиліть в «Міжнародній Школі Рівних Можливостей» працює Гендерний Інтерактивний Театр [1]. Його вистави і сценки тривалістю 10-15 хв. відбуваються за участі невеликої кількості непрофесійних акторів переважно з числа старшокласників і використовують найбільш актуальний для цієї вікової групи матеріал сучасності. Гендерний інтерактивний театр в образній формі здійснює пропагандистську діяльність серед старшокласників шляхом проведення відкритого діалогу з широкою аудиторією. Серед найбільш

гострих тем такі, як толерантність у соціальній взаємодії, попередження насильства, профілактика шкідливих звичок, викриття тенет торгівлі людьми, розповсюдження знань про права людини, гармонія у стосунках чоловіка і жінки, гендерна рівність, місія волонтерства й ін. За результатами набутого досвіду втілено проект «Театр – у кожную школу», підсумками якого стало збільшення в закладах загальної середньої освіти шкільних театрів за участі старшокласників.

Метод «рівний – рівному» дозволяє підвищити ефективність процесу формування соціально успішної особистості старшокласника, оскільки за допомогою цього методу учні старшого шкільного віку залучаються до соціальної взаємодії, внаслідок якої реалізують спільні з оточуючими завдання. Досвід соціальної успішності набувають старшокласники у різних соціальних практиках, запропонованих «Міжнародною Школою Рівних Можливостей». Значущими у даному контексті є комунікативні навички, вміння співробітництва, соціальна активність і соціальна мобільність старшокласників.

Література:

1. Вчимося творити мир: методичний посібник / авт.колектив / за ред. Л. Є. Колос. – К.: Школа рівних можливостей, 2018. – 131 с.
2. Проект для обговорення «Нова школа: простір освітніх можливостей» / Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова, І. Коберник, В. Ковтунець, О. Макаренко, О. Малахова, Т. Нанаєва, Г. Усатенко. П. Хобзей, Р. Шиян; заг. ред. М. Грищенка. – К., 2016. – 36 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/08/18/nam-potriben-ne-tyuning-sistemi>.
3. Basnak J., Ortynski J., Chow M., Nzekwu E. A digital peer-to-peer learning platform for clinical skills development / Basnak J., Ortynski J., Chow M., Nzekwu E. // Canadian Education Journal. – 2017. – 8(1). – P. 59–66.

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Христина Козловська

студентка відділення «Початкова освіта»,

Перхач Людмила Петрівна,

викладачка психології

КЗ ЛОР «Бродівський фаховий педагогічний коледж імені Маркіяна Шашкевича»

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ОДНІЄЇ З УМОВ СТАНОВЛЕННЯ УСПІШНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Ключові слова: інтелект, логічний інтелект (IQ), емоційний інтелект (EQ), емоційна компетентність, емоції, молодший шкільний вік.

Складність і багатогранність функціонування сучасного суспільства, як динамічного соціального організму, зростання його системних змін зумовлюють потребу розвитку потенціалу емоційного інтелекту людини для ефективного соціальної адаптації та успішної самореалізації. Такі обставини підвищують науково-психологічний інтерес до цієї проблеми.

Емоційний інтелект є однією з головних складових у досягненні успіху в житті та відчуття щастя. Якщо упродовж XX ст. для дипломатії, науки та навчальних закладів важливим був логічний